

Forbrugerpanelet om råvarekendskab

Flertallet af forbrugerne står for madlavning og indkøb dagligt eller flere gange om ugen, og det er ofte de nemt tilgængelige kødvarianter som kyllingefilet og hakket oksekød, som kommer på bordet, med følgeskab af kartofler, ris eller pasta.

Udbredelsen af fisk er dog også pænt, mens skært kød, lam og indmad er sjældnere gæster på de danske middagsborde, ligesom der er langt mellem pulver- og færdigsovsene. Frosne grøntsager finder dog en fin anvendelse, og er en forklaring til det meget pæne kendskab til, og anvendelse af, f.eks. broccoli og blomkål, som er nemt tilgængelige i frostposerne.

Det høje kendskab til, og anvendelse af, nogle kålarter og rodfrugter sammenholdt med, at næsten $\frac{3}{4}$ af forbrugerne i høj eller nogen grad tænker over den danske sæsonvariation for frugt og grønt, når de køber ind, kan forklare den forholdsvis hyppige brug af frosne grøntsager.

Udover at $\frac{3}{4}$ af forbrugerne tænker over at følge den danske sæsonvariation, har det for en tilsvarende andel (også) betydning, at de råvarer de anvender, er en del af det nordiske køkken, dvs. produceres i Skandinavien.

En kilde til kendskab til, og anvendelse af, varierende råvarer er hjemkundskabsundervisningen i skolerne. Og børnene er, ifølge deres forældre, glade for undervisningen.

Forældre til hjemmeboende børn under 16 år er blevet spurgt om, hvad deres børn synes om madlavning og hvad de synes om hjemkundskabsundervisningen. Flere end ni ud at ti vurderer, at deres børn synes godt om at lave mad, og $\frac{3}{4}$ af de børn som har eller har haft hjemkundskab, vurderes at synes godt om faget.

Og, det er ikke blot børnene eller deres forældre, som synes om hjemkundskab. Adspurgt om de er enige i, at hjemkundskabsundervisningen i folkeskolen bør opprioriteres, f.eks. ved at tilføre flere penge, svarer mere end 80%, uanset om de har børn, at de er enige eller meget enige heri.

Forbrugerrådet har stillet sit Forbrugerpanel om en række spørgsmål om råvarekendskab og – anvendelse.

Forbrugerpanelet består af et repræsentativt udsnit af den danske befolkning over 18 år. Det skal bemærkes, at personer i alderen 18-30 år er underrepræsenteret i undersøgelsen, jf. tabellen til højre.

ALDER	RESPONDENTER	DK's BEFOLKNING
18 - 30 år	8,1%	19,3%
31 - 50 år	39,7%	36,8%
51 - 65 år	36,9%	25,4%
Over 65 år	15,3%	18,6%

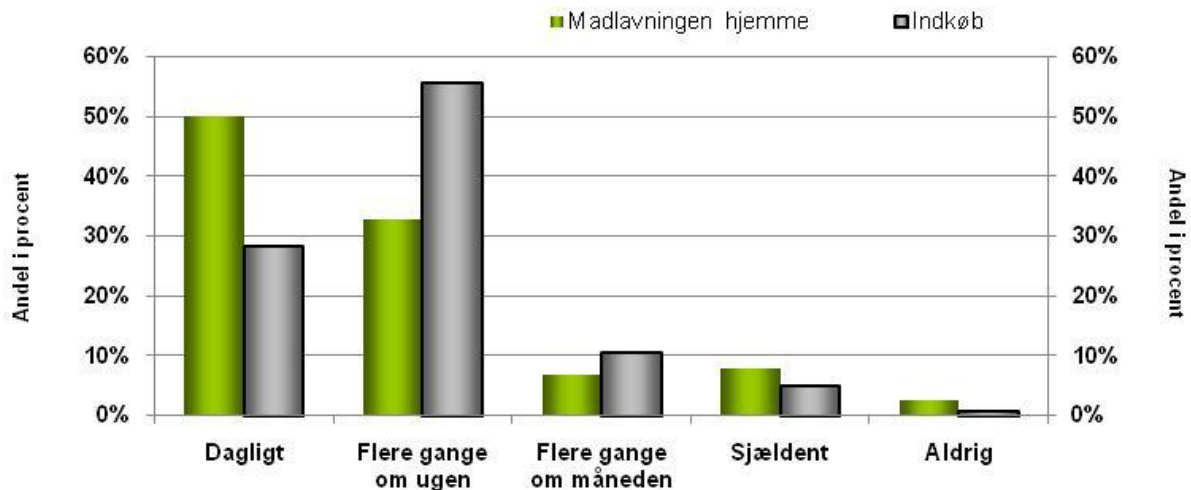
Kilde: Danmarks Statistik og Forbrugerrådet

Undersøgelsen er gennemført i perioden 2. – 30. april 2009.

DEN DAGLIGE MADLAVNING OG INDHOLDET

Spørgsmål 1 - ALLE

Hvor ofte står du for følgende gøremål?

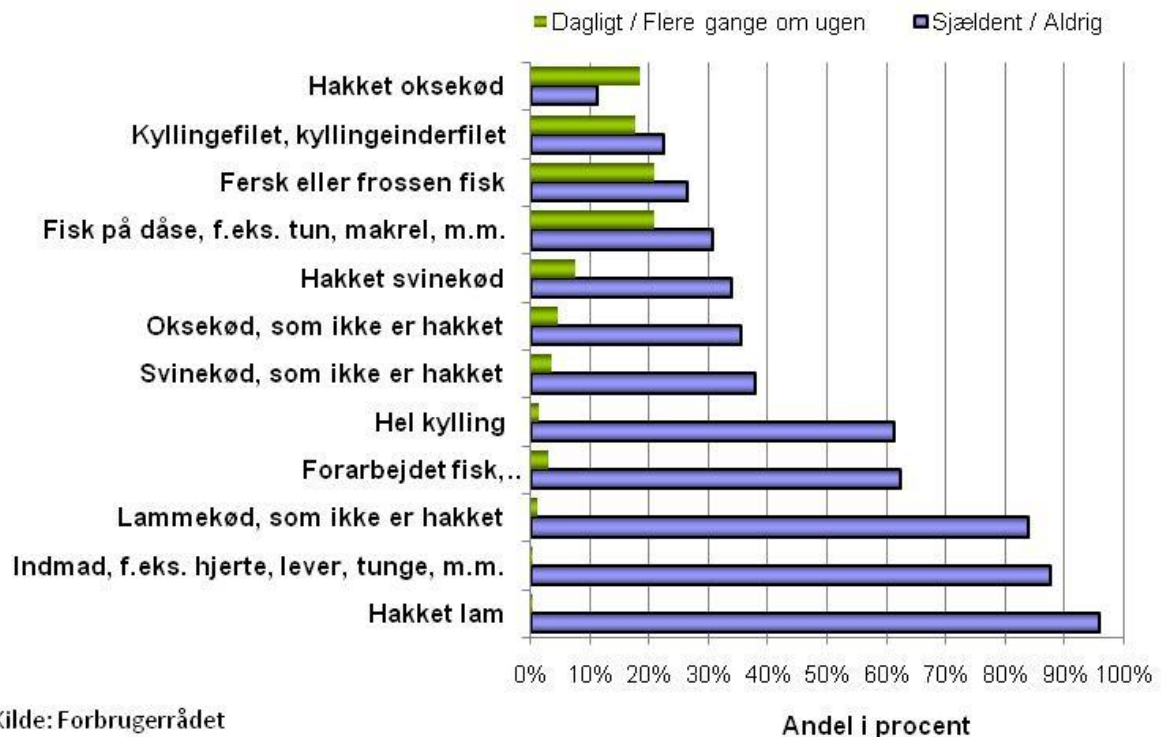
Kilde: Forbrugerrådet

Flere end fire ud af fem af de adspurgte forbrugere, står dagligt eller flere gange om ugen for madlavningen eller indkøbet hjemme.

Det daglige indkøb varetages i ¾ af tilfældet af kvinder, som også i 2/3 af tilfældene står for de indkøb, som foretages dagligt.

Spørgsmål 2 – ALLE

Hvor ofte indgår nedenstående i de måltider, du spiser hjemme?

Kilde: Forbrugerrådet

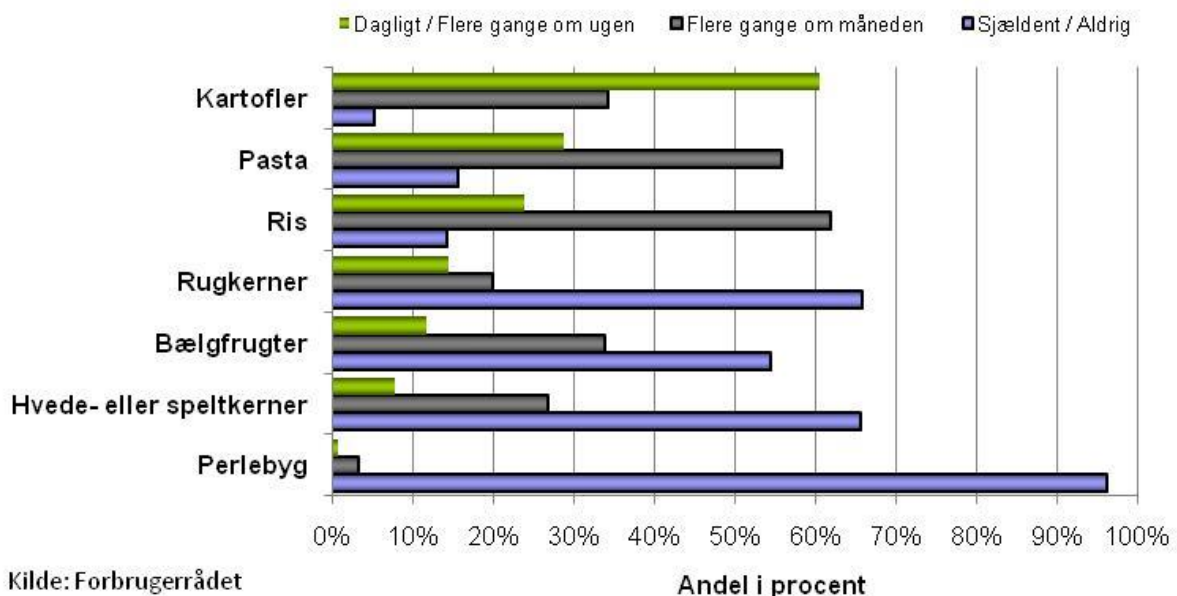
Forbrugerne har angivet hvor ofte forskellige kød- og fiskeprodukter er en del af de måltider, de spiser hjemme. Og menuen står på hakket oksekød, kyllingefilet og fisk. I omegnen af hver femte spiser hver af disse produkter dagligt eller flere gange om ugen. Det er i høj grad de personer under 50 år, som spiser kyllingefilet og hakket oksekød hyppigst, mens det omvendt er personer over 50 år, som spiser fisk hyppigst.

Omvendt ser det ud med lammekød og indmad, som kun sjældent eller aldrig spises, men når det spises, er det i højere grad, og særligt med hensyn til indmad, personer over 50 år, som spiser det.

Tilbehøret er som oftest kartofler, pasta og ris, og sjældent de såkaldte gammeldags kornprodukter, som perlebyg, hvede-, eller speltkerner, som inden for de seneste år er vendt tilbage til butikkerne.

Spørgsmål 3 – ALLE

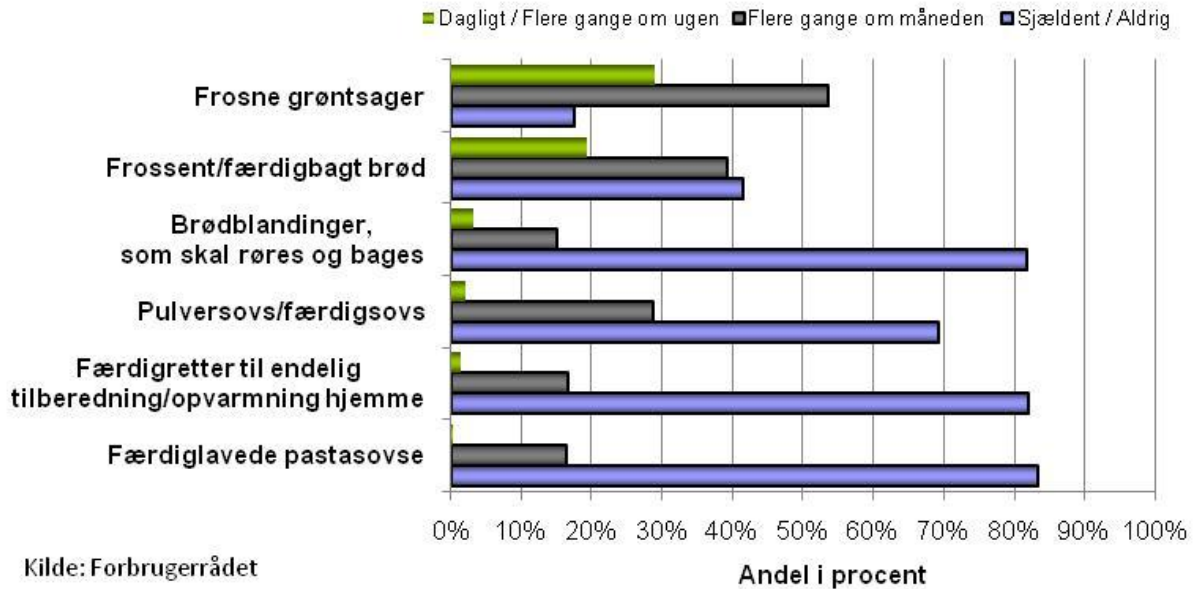
Hvor ofte anvender du nedenstående produkter i din madlavning?

Det er særligt personer over 50 år, som anvender kartofler i deres madlavning dagligt eller flere gange om ugen, mens den hyppigste anvendelse af pasta og ris i madlavningen foretages af personer under 50 år.

Spørgsmål 4 – ALLE

Hvor ofte anvender du nedenstående produkter i din madlavning?

Blandt en række forskellige halv- eller helfabrikata, som kan anvendes i madlavningen, er det hyppigst anvendte de frosne grøntsager, som knap 30% anvender dagligt eller flere gange om ugen, og der er ingen væsentlig aldersforskel. Det samme gør sig gældende for frossent/færdigbagt brød, som hver femte anvender dagligt eller flere gange om ugen.

Forbrugerne sørger som oftest selv for sovsen. Mere end 4/5 tyer sjældent eller aldrig til færdiglavede pastasovs, som f.eks. Dolmio, og knap 70% anvender sjældent eller aldrig pulver-/færdigsovs. Anvendes pulver/færdigsovsen, er det typisk i husstanden hos personer mellem 31-50 år eller yngre.

De fleste forventer ikke at ændre deres adfærd i forhold til hvor hyppigt disse halv- eller helfabrikata anvendes. Flere end ni ud af ti angiver, at de fremover vil anvende det i uændrede mængder.

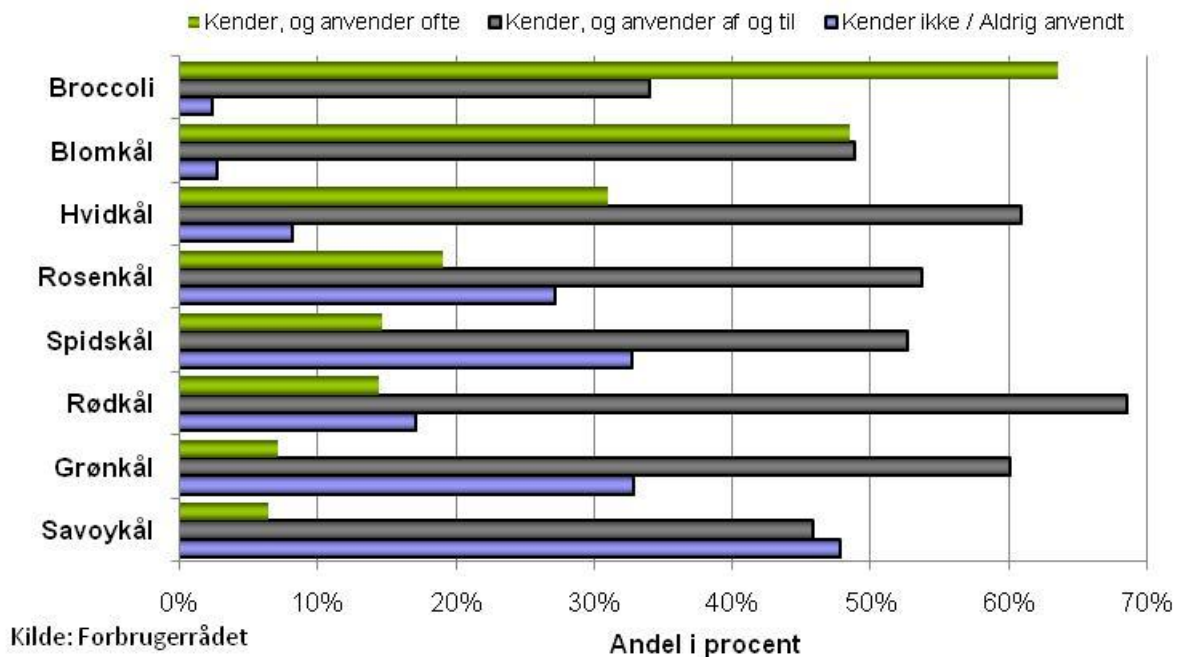
Når det er angivet, at man forventer at ændre adfærd i forhold til hyppigheden hvormed disse produkttyper anvendes, er det frosne grøntsager, som flest angiver at ville bruge mere fremover (5,9%). Færdiglavede pastasovse og pulver-/færdigsovs er de produkttyper, som flest angiver, at de vil bruge mindre af fremover; hhv. 6,6% og 5,3% angiver, at ville anvende mindre af dette fremover.

KENDSKAB, OPHAV & ANVENDELSE

Forbrugerne er ved spørgsmål 5 og 6 blevet præsenteret for billeder af 8 kålarter og 7 rodfrugter, som dyrkes i Danmark, og spurgt om deres kendskab til – og anvendelse af – de pågældende.

Spørgsmål 5 – ALLE

Du bedes for hver kålsort afkrydse, om du kender kålsorten, og hvor ofte du eventuelt anvender den i din madlavning?

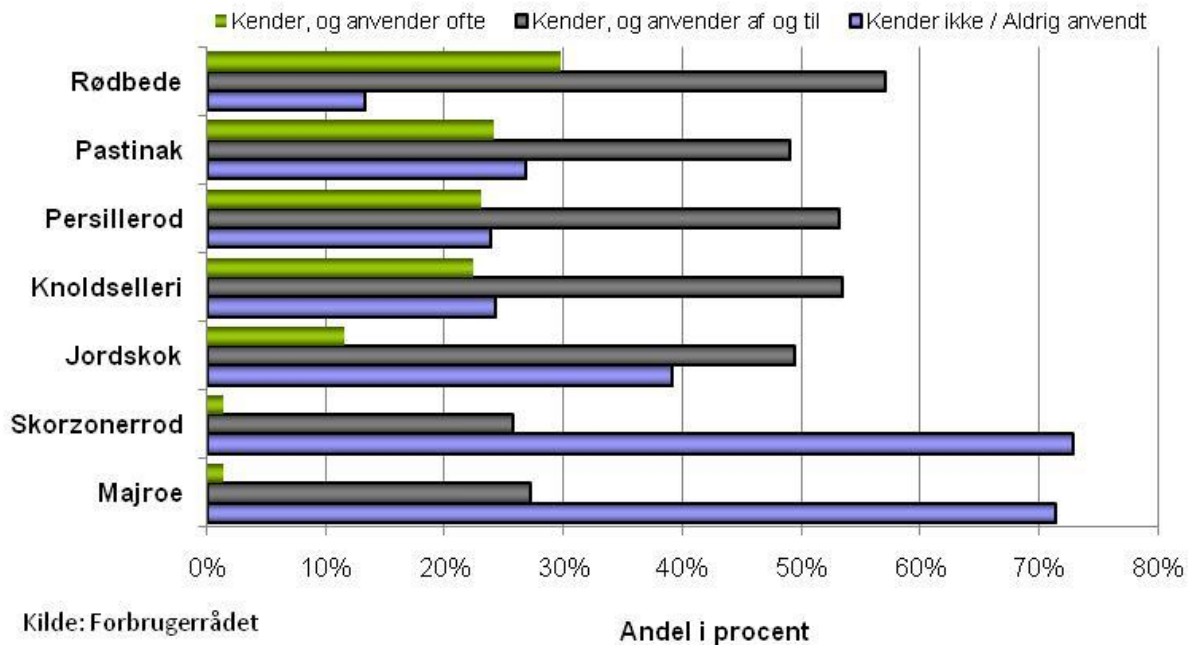

Den mest kendte, og hyppigst anvendte kålsort, er broccoli, som tæt på 2/3 angiver at kende og anvende ofte. Også blomkålen anvendes pænt, idet tæt på halvdelen angiver, at de kender og ofte anvender denne. Det er især personer over 50 år, som ofte anvender blomkålen, men personer under 50 år, kender den, men blot anvender den af og til.

Den laveste grad af kendskab/anvendelse er knyttet til savoykålen, men også spidskål og rødkål har relativ lav kendskabs-/anvendelsesbrede. Det er især personer under 50 år, som ikke kender/anvender savoykålen, og især dem under 30 har aldrig anvendt denne kål, og tilsvarende gør sig gældende med spids- og grønkålen.

Spørgsmål 6 – ALLE

Du bedes for hver rodfrugt afkrydse, om du kender rodfrugten, og hvor ofte du eventuelt anvender den i din madlavning?

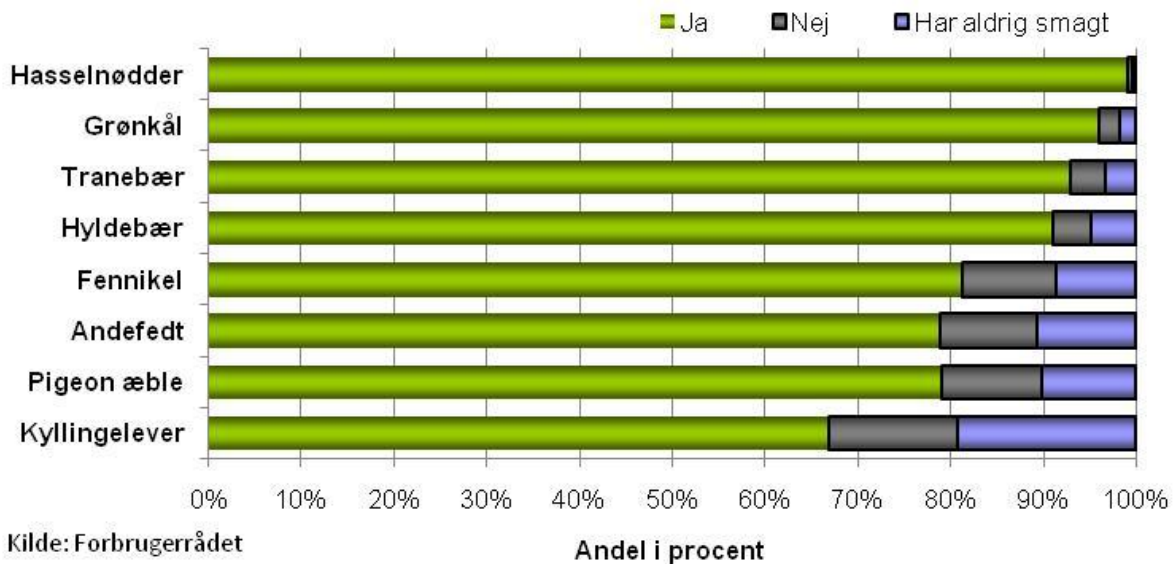
Knap 30% kender og anvender ofte rødbede, hvilket til dels må tilskrives den store udbredelse af den syltede version. Men også persillerod, knoldselleri og pastinak scorer pænt på kendskabs- og anvendelsesgraden. Og særligt pastinakken er meget udbredt blandt personer under 50 år – og specielt de unge under 30 år, mens persilleroden i højere grad er udbredt blandt personer over 50 år – og især de ældre over 65 år.

Skorzonerrod og majroe er de mest ukendte blandt de præsenterede rodfrugter. Tæt på ¾ har aldrig anvendt eller kender ikke de to rodfrugter. Mest ukendt er skorzonerroden, som ¼ angiver, at de ikke kender.

Forbrugerne er efterfølgende blevet spurgt, om de kender smagen af en række råvarer. Der er spurgt til meget anvendte råvarer, som hasselnødder, og mindre anvendte, som trane- og hyldebær (ikke hyldeblomst). Formålet med spændet er at kunne sammenligne forbrugernes smagshukommelse på udbredte og knap så udbredte produkter.

Spørgsmål 7 – ALLE

Kender du smagen af følgende råvarer?

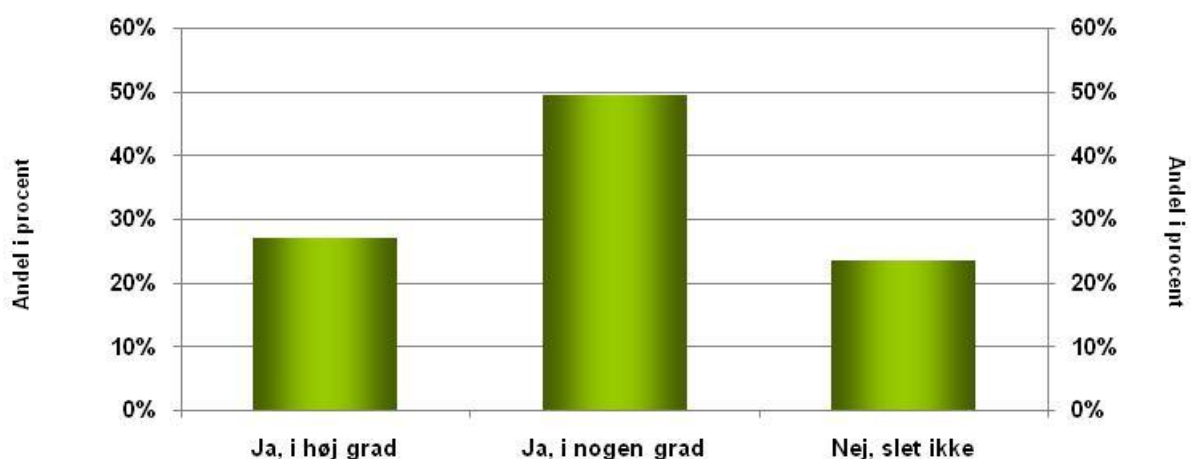

Ikke overraskende kender stort set alle smagen af hasselnødder, men også grønkål er velkendt.

Mindst kendt er smagen af kyllingelever, hvilket må ses som naturligt i forhold til den meget lave anvendelsesgrad angivet i spørgsmål 2. Fennikel, andefedt og pigeonæble kendes ikke af hver femte. For pigeonæblets vedkommende er det særligt blandt de unge mellem 18-30 år, at det er ukendt, idet under halvdelen angiver at kende det.

Spørgsmål 8 – ALLE

Har det nogen betydning for dig, om de råvarer du anvender, er en del af det nordiske køkken, dvs. produceres i Skandinavien?

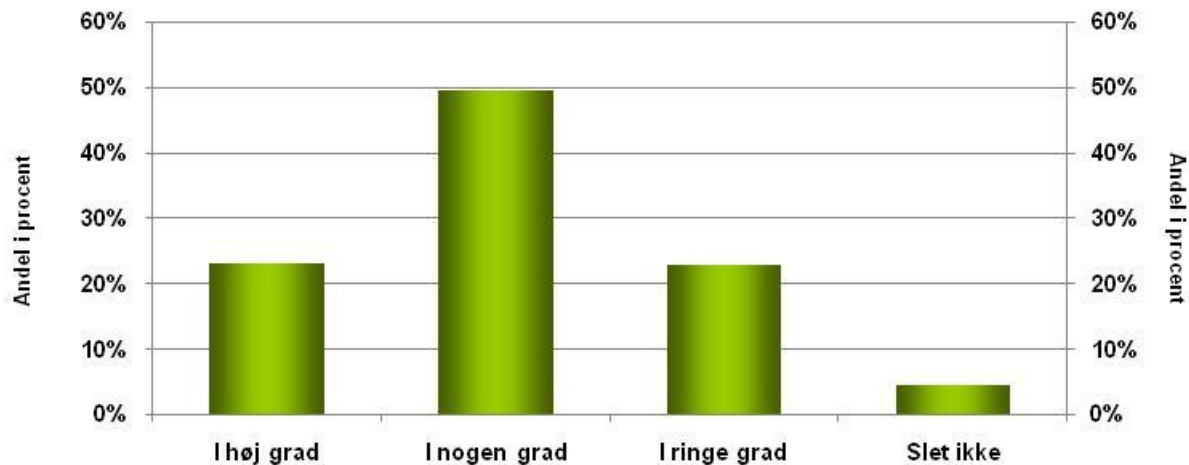

For knap ¼ af forbrugerne har det slet ingen betydning, om de råvarer de anvender, produceres i Skandinavien. Det er i højere grad personer under 50 år, som vægter dette lavt, mens det er mere udbredt blandt personer over 50 år at tillægge det betydning, at de anvendte råvarer produceres i Skandinavien.

Det samme aldersmæssige skel gør sig gældende, når der skal indtænkes sæson i indkøb af råvarer. Personer over 50 år følger i højere grad den danske sæsonvariation, når de køber ind, end personer under 50 år, og især unge mellem 18-30 år, som i ringere grad tænker over det.

Spørgsmål 9 – ALLE

I hvor høj grad følger du den danske sæsonvariation for frugt og grønt, når du køber ind, f.eks. kun køber agurk forår/sommer, rodfrugter efterår/vinter m.m.?

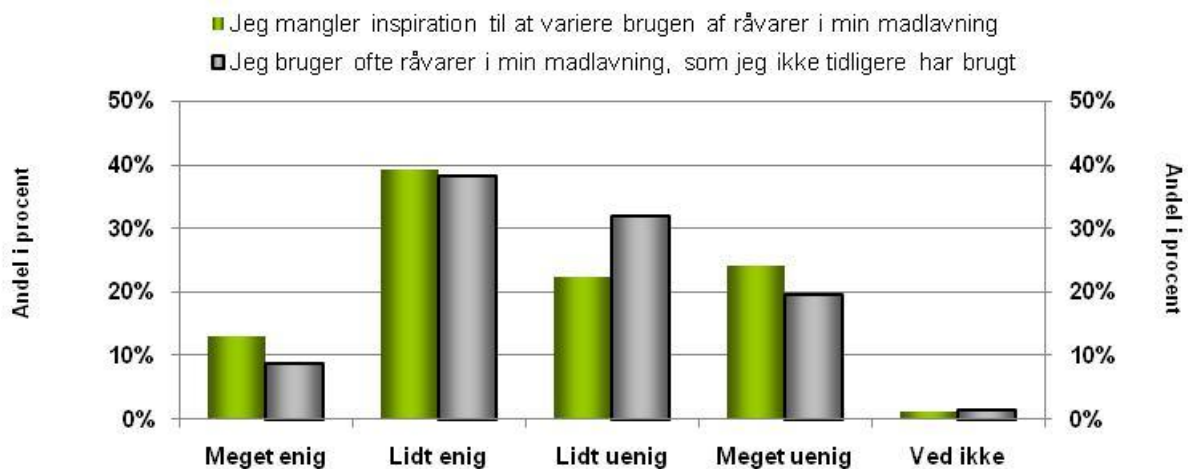
Kilde: Forbrugerrådet

Samlet set tænker næsten ¾ af forbrugerne i høj eller nogen grad over den danske sæsonvariation for frugt og grønt, når de køber ind.

Rent geografisk er tendensen, at jo længere østpå i Danmark, personer er bosat, des mere tænker de over den danske sæsonvariation, når de køber ind.

Spørgsmål 10 – ALLE

Hvor enig er du i følgende udsagn?

Kilde: Forbrugerrådet

Forbrugerne er meget ligeligt delt, når det kommer til anvendelse af nye råvarer og manglende inspiration til madlavningen. Lige over halvdelen er meget eller lidt enige i, at de mangler

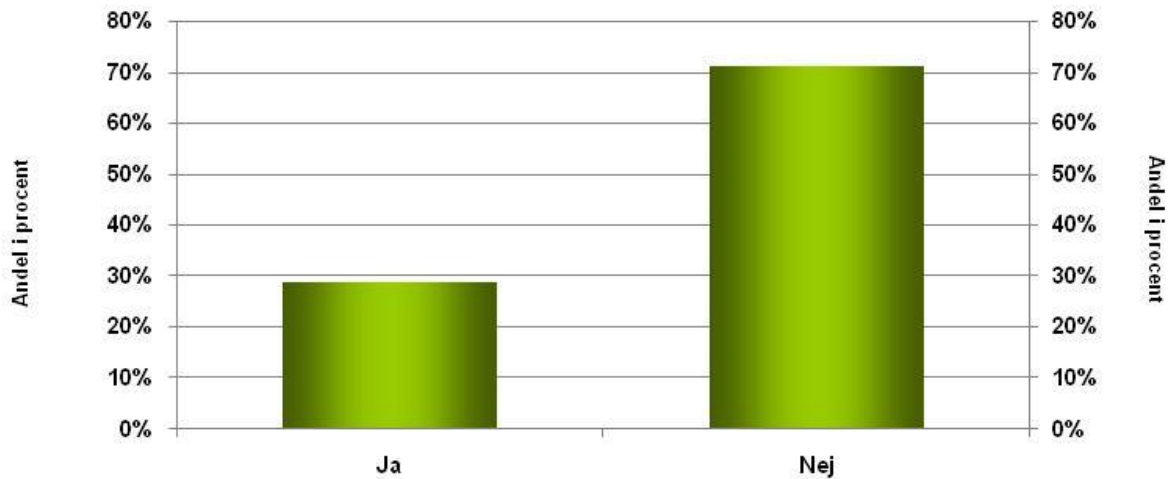
inspiration til at variere brugen af råvarer i deres madlavning, mens en tilsvarende andel er meget eller lidt uenige i, at de ofte bruger råvarer i deres madlavning, som de ikke tidligere har anvendt. Der er en vis overrepræsentation af personer under 50 år blandt disse – særlig i forhold til at mangle inspiration til at variere brugen af råvarer i madlavningen.

BØRNS INDDRAGELSE I MADLAVNINGEN OG HJEMKUNDSKABSUNDERVISNING

En kilde til kendskab til, og anvendelse af, varierende råvarer er hjemkundskabsundervisningen i skolerne. Og børnene er, ifølge deres forældre, glade for undervisningen.

Spørgsmål 11– ALLE

Har du hjemmeboende børn under 16 år?

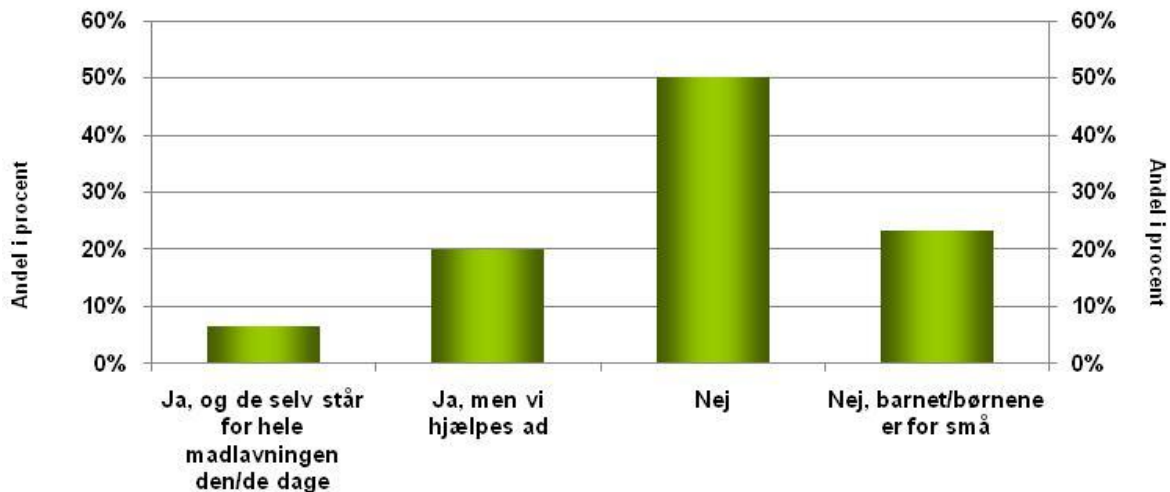

Kilde: Forbrugerrådet

Knap 30% af de adspurgte forbrugere, har hjemmeboende børn under 16 år, og lige godt ¼ af disse har en fast maddag, hvor står for eller hjælper med madlavningen.

Spørgsmål 12 – HVIS HJEMMEBOENDE BØRN UNDER 16 ÅR

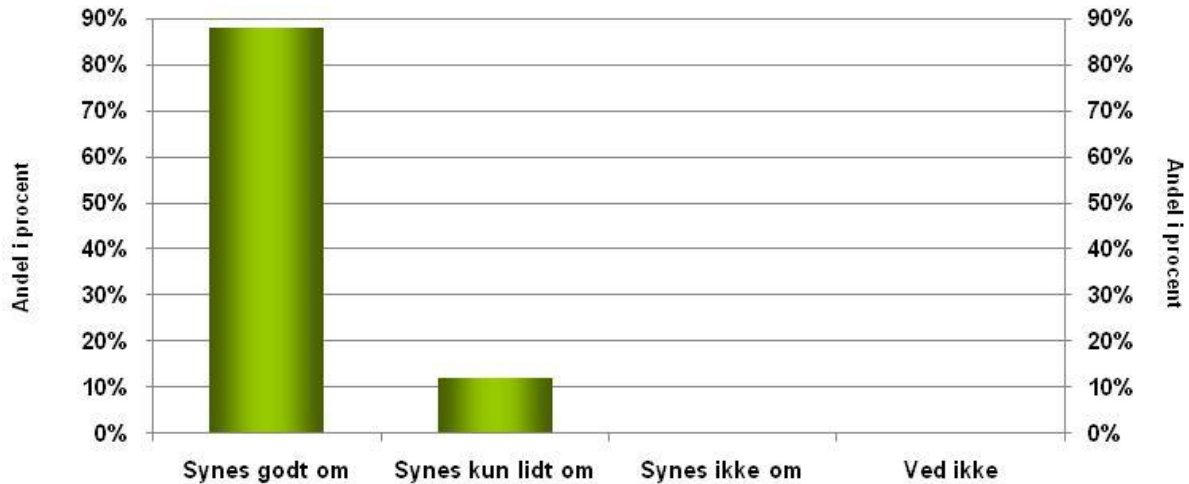
Har dit barn/dine børn en fast maddag, hvor de står for madlavningen?

Kilde: Forbrugerrådet

Spørgsmål 13 – HVIS HJEMMEBOENDE BØRN UNDER 16 ÅR ER EN DEL AF MADLAVNINGEN

Hvordan vurderer du, at dit barn/dine børn synes om madlavning?

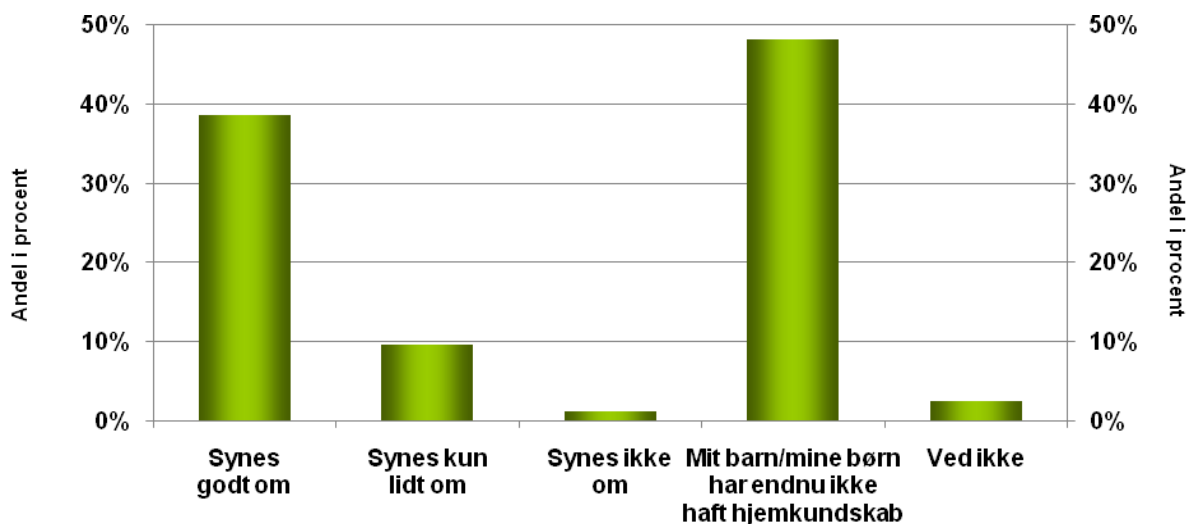
Kilde: Forbrugerrådet

Tæt på ni ud af ti forældre, som har børn der deltager i eller står for madlavningen, vurderer, at barnet/børnene synes godt om det, mens lige over 10% vurderer, at barnet/børnene kun synes lidt om. Ingen synes ikke om madlavning.

En god vej til at inddrage og gøre børnene bekendt med madlavning, råvarer og ernæring, er gennem skolernes hjemkundskabsundervisning.

Spørgsmål 14 – HVIS HJEMMEBOENDE BØRN UNDER 16 ÅR

Hvordan vurderer du, at dit barn/dine børn synes om faget hjemkundskab?

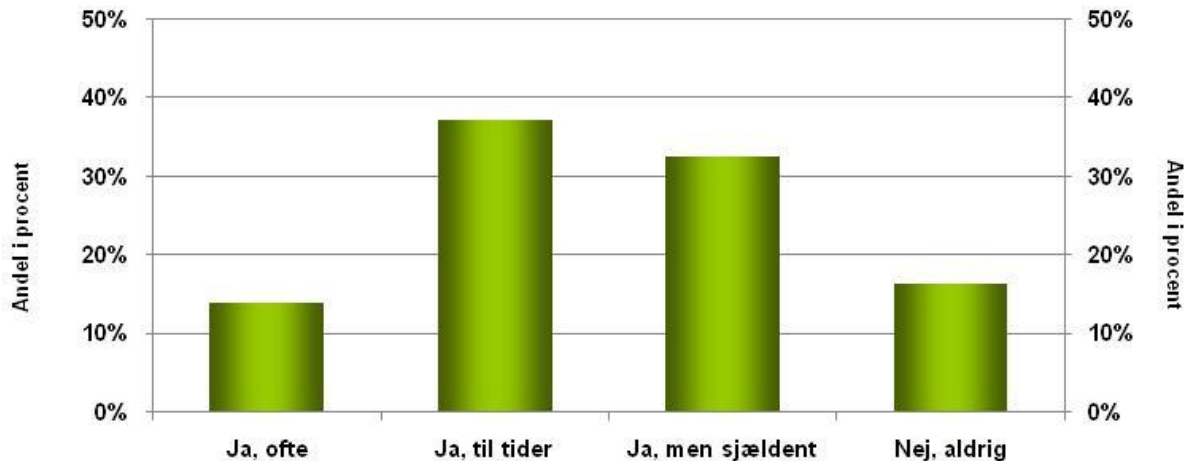
Kilde: Forbrugerrådet

Blandt de børn som har eller har haft hjemkundskab, vurderes $\frac{3}{4}$ at synes godt om faget, og knap $\frac{1}{5}$ lidt om faget. Blot 2% vurderes ikke at synes om det.

Uanset er børnenes hjemkundskab en kilde til viden og inspiration i halvdelen af køkkenerne derhjemme.

Spørgsmål 15 – HVIS HJEMMEBOENDE BØRN UNDER 16 ÅR SOM HAR / HAR HAFT HJEMKUNDSKAB

Bruger dit barn/dine børn opskrifter, viden m.m. fra deres hjemkundskabsundervisning i jeres madlavning?

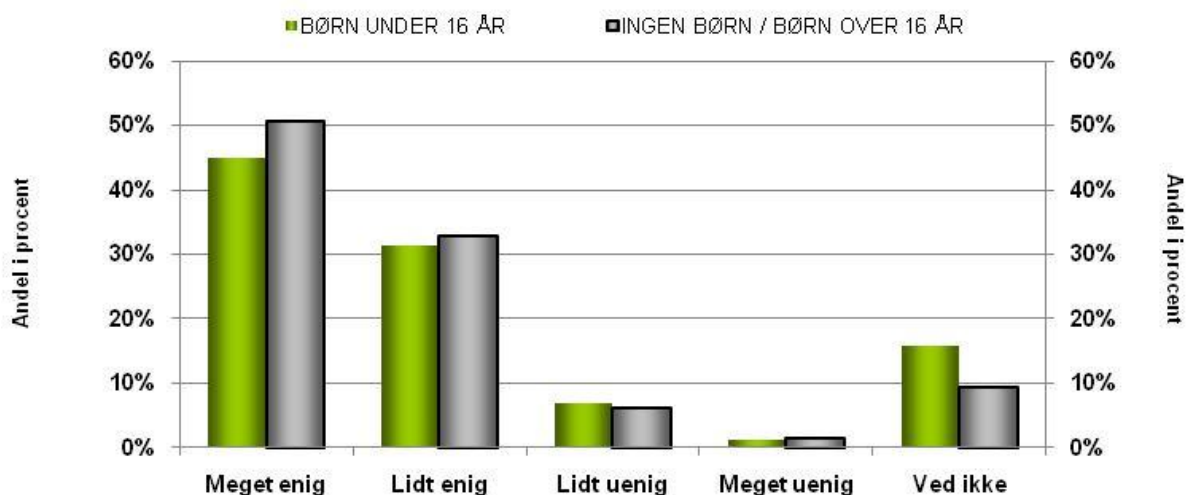

Kilde: Forbrugerrådet

Lige over halvdelen af forbrugerne, som har hjemmeboende børn under 16 år, angiver at de ofte eller til tider bruger den viden eller de opskrifter, som børnene får fra deres hjemkundskabsundervisning, mens lige under halvdelen altså sjældent eller aldrig bruger det hjemme.

Spørgsmål 16 – ALLE

Uanset om du har børn eller ej, bedes du angive hvor enig du er i, at hjemkundskabsundervisningen i folkeskolen bør opprioriteres, f.eks. ved at tilføre flere penge?

Kilde: Forbrugerrådet

Uanset om de adspurgte forbrugere har børn eller ej, er et overvejende flertal, mere end 80%, enige eller meget enige i, at hjemkundskabsundervisningen i folkeskolen bør opprioriteres, f.eks. ved at tilføre flere penge.